

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ, ОЕ)

10. октобар 2010.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табlici. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ					
Индекс година/број		Презиме и име										
/							ИСПИТ					
ПИТАЊА							ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.	Укупно			

ПИТАЊА

1. Одредити потенцијалне коефицијенте за систем који чине две концентричне, сферне металне љуске, полупречника a (љуска 1) и b (љуска 2), при чему је $a < b$. Љуске се налазе у ваздуху. Референтну тачку за потенцијал узети у бесконачности.

2. На раздвојној површи савршеног проводника и несавршеног диелектрика пермитивности ϵ и специфичне проводности σ , у стационарном струјном пољу, позната је густина слободног наелектрисања, ρ_s . Одредити интензитет вектора густине струје у диелектрику непосредно уз раздвојну површ.

3. Написати потпуни систем Максвелових једначина у временском домену, у диференцијалном облику, за квазистационарно електромагнетско поље у произвољној средини, у којој нема побудног поља ни побудних струја.

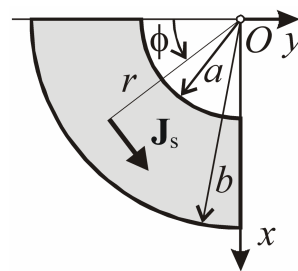
4. Израчунати растојање које раван простопериодичан TEM талас, учестаности $f = 10 \text{ MHz}$, треба да пређе кроз добар диелектрик, специфичне проводности $\sigma_d = 10^{-3} \text{ S/m}$, пермитивности ϵ_0 и пермеабилности μ_0 , да би му се ефективна вредност електричног поља двоструко смањила.

5. Израчунати учестаност на којој је фазни коефицијент простопериодичног TEM таласа, који се простире кроз ваздух, једнак 1 m^{-1} .

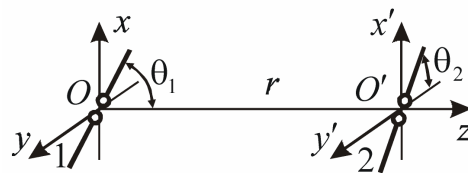
6. Полазећи од израза за снагу пријемника прилагођеног на антену, извести израз за слабљење сигнала између предајне и пријемне антене, у слободном простору.

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоји површинска простопериодична струја високе кружне учестаности ω по површи једне четвртине кружног прстена, полупречника a и b , као на слици. Временска зависност вектора густине површинске струје је дата изразом $\mathbf{J}_s = \mathbf{J}_s(r, \phi, t) = \sqrt{2} J_{s0} \sin(2\phi) \cos(\omega t + \beta r) \mathbf{i}_\phi$, $0 \leq \phi \leq \frac{\pi}{2}$, $a \leq r \leq b$, где је J_{s0} константа, а β фазни коефицијент. Израчунати комплексни вектор јачине електричног поља у координатном почетку (тачки O).

2. Два полугаласна дипола се налазе на међусобном растојању $r = 8 \text{ km}$. Предајни дипол (1) лежи у Oxz равни и са z -осом заклапа угао $\theta_1 = \pi/3$, као на слици. Пријемни дипол (2) је управан на z -осу (лежи у $O'x'y'$ равни) и са y' -осом заклапа угао $\theta_2 = \pi/3$. Снага зрачења предајног дипола је P , а таласна дужина на радној учестаности у слободном простору је λ . (а) Одредити израз за вектор јачине електричног поља коју предајни дипол ствара на месту пријемног дипола. (б) Одредити вектор карактеристичне функције зрачења пријемног дипола када би зрачио у правцу и смеру предајног дипола. (в) Одредити израз за ефективну вредност електромоторне силе индуковане у пријемном диполу.

Напомена: дивергенција у цилиндричном координатном систему гласи $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r} \frac{\partial(A_r r)}{\partial r} + \frac{1}{r} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$.

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ, ОЕ),
ОДРЖАНОГ 10. ОКТОБРА 2010. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. $a_{11} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 a}$, $a_{21} = a_{12} = a_{22} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 b}$.

2. $J = \frac{\rho_s}{\epsilon} \sigma$.

3. $\text{rot } \mathbf{E} = -\frac{\partial \mathbf{B}}{\partial t}$, $\text{rot } \mathbf{H} = \mathbf{J}$, $\text{div } \mathbf{D} = \rho$, $\text{div } \mathbf{B} = 0$, $\mathbf{D} = \epsilon_0 \mathbf{E} + \mathbf{P}$, $\mathbf{H} = \frac{\mathbf{B}}{\mu_0} - \mathbf{M}$, $\mathbf{P} = \mathbf{P}(\mathbf{E})$, $\mathbf{M} = \mathbf{M}(\mathbf{B})$, $\mathbf{J} = \mathbf{J}(\mathbf{E})$.

4. $d = \frac{2}{\sigma_d} \sqrt{\frac{\epsilon_0}{\mu_0}} \ln 2 \approx 3,68 \text{ m}$.

5. $f = \frac{c_0}{2\pi} \approx 47,75 \text{ MHz}$.

6. $\frac{P_R}{P_T} = \left(\frac{\lambda}{4\pi r} \right)^2 G_T G_R$.

ЗАДАЦИ

1. $\underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} = -j \frac{1}{6\pi} \omega \mu_0 J_{s0} (b-a) (\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y)$, $\underline{\mathbf{E}}_q = j \frac{J_{s0}}{6\pi\epsilon_0\omega} \left(\frac{b-a}{ab} + j\beta \ln \frac{b}{a} \right) (\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y)$, $\underline{\mathbf{E}}_0 = \underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} + \underline{\mathbf{E}}_q$.

2. $\underline{\mathbf{E}} = -j \frac{Z_0}{2\pi} \sqrt{\frac{P}{R_{zt}}} \frac{e^{-j\beta r}}{r} \sqrt{\frac{2}{3}} \mathbf{i}_x$, $\mathbf{F} = (\cos \theta_2 \mathbf{i}_y - \sin \theta_2 \mathbf{i}_x)$, $\epsilon = \frac{\lambda}{\pi} |\mathbf{E} \cdot \mathbf{F}| = \frac{\lambda Z_0}{2\pi^2} \sqrt{\frac{P}{R_{zt}}} \frac{1}{r} \sqrt{\frac{2}{3}} \sin \theta_2$.